GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Kavana »Krka«, Siber

Poštarina plaćena

POJEDINI BROJ 1.50 D

Tribuna

„TRIBUNA" poludnevnik
UPRAVA: Šibenik ulica Episkopa Milaša.
UREDNIŠTVO: Šibenik, ul. Ep. Milaša. Telef. 47. Split: Marulićeva 1/II.
ČEK. RAČ. Zagreb 46.798
PRETPLATA mes. d. 14, za inostranstvo din. 25.
RUKOPISI se ne vraćaju.

GODINA V — ŠIBENIK — 14 januara 1937 — SPLIT — BROJ 468

Narodni front

Saveze, koje danas po svijetu paktiraju demokrati sa skrajnim i ljevičarskim ekstremnim grupama pod formom, točnije naslovom narodnog fronta, nezdrava je i po demokracitu vrlo opasna politička kombinacija, koja — po našem mišljenju — može da u današnjem historičkom periodu zada konačni udarac svjetskoj demokratiji, te da slobodu ljudskog duha pokopa za dugi niz godina.

Inicijativu za takav savez, i prvi takav savez, niknuo je u koljevci kontinentalne demokratije u Francuskoj.

Francuske ljevičarske demokratske stranke u borbi protiv desničarskih vlada, a obuzete pasionalnom stranačkom borbom, obrazovaše front svih tada opozicionih stranaka, ne gledajući da li taj savez, osim zajedničkog protivnika, ima kakve druge idejne i programatske veze, ima kakav drugi konstruktivni momenat.

I tako se stvara jedan politički savez u kojem svaka posebna politička stranka gleda pogodno sredstvo za ostvarenje svog posebnog, isključivog cilja.

Demokratske grupe tog saveza gledaju u njemu pogodni put do vlasti, koju kane upotrebiti u svrhu jačanja demokratske uprave protiv napadaja fašističkih elemenata na desnici. Dakle, demokratske stranke tog saveza kane isti upotrebiti u svrhu osiguranja i obesbedjenja demokratske slobode.

Medjutim nažalost tim demokratima mora se predbaciti velika naivnost i nedalekovidnost, jer tim putem i na taj način, kako je već istaknuto, mogu postići samo posve protivan rezultat, dapaće katastrofalan.

Stupajući u savez sa skrajnim antidemokratskim elementima sa ljevica, demokratija sebi oduzimlje mogućnost, da protiv istih produži potrebitu borbu i idejne zaštite pojma slobode, a što ima za posljedicu, da u širim demokratskim masama sve to više blijedi pravi sadržaj njihove borbe, pravi smisao njihovog programa. To kolosalno pogoduje nedemokratskim grupama tog saveza kojima je dana potpuna sloboda rada, biva omogućen demagoški rad, da uličnim vikačima zgodnim i lažnim parolama kod tako dižorientirane mase, razviju neodgovaran ali grozan revolucionaran val, koji će svojom rušilačkom snagom da ih dovede do njihovog cilja to jest do najmračnije i najneslobodnije diktature, zgodno nazvane „proleterskom".

To ponovo ima za posljedicu, da izvjesni dio demokratskih elemenata, zabrinuti tim radom i jačanjem skrajnih marksističkih grupa, napušta demokratske redove i prelazi fašizmu, kojeg smatra jedinog u stanju da spriječi i suzbije taj opasni revolucionarni val.

I tako se po malo sve više stvaraju dva jaka i sve jača suprotna tabora, koji snagom svojih suprotnosti apsorbuju svu aktuelnost današnjeg političkog problema, dajući demokratima jadnu i nekomodnu ulogu čuvara „statusa quo" do onog momenta, dok jedan od ta dva tabora ne savlada i ne proguta drugi.

To je neminovna posljedica, koju dnevni dogodjaji sve to više potvrdjuju i osnažuju.

U Španiji je ugledom na Francusku stvoren narodni front. Taj narodni front stupio je u izbornu borbu protiv desničarske koalicije, i doista pobijedjuje na izborima, dovodi do obrazovanja demokratske vlade ljevice, a koja uslijed ovisnosti omogućava razorni rad ekstremnih elemenata, a ovo opet izaziva stvaranje protivnog tabora. Atmosfera iz dana u dan biva nategnutija, dok ne izbije najkrvaviji gradjanski rat iz kojeg, nedvojbeno, posve sigurno, pobjedom bilo kojeg tabora, demokratija nema što da očekuje.

Pa i u samoj Francuskoj, dosadašnji rezultati narodnog fronta potvrdjuju naše tvrdnje, naime idu na štetu prave demokratije i demokratskih principa.

I ako se pobjeda narodnog fronta na posljednjim izborima u Francuskoj predstavlja kao pobjeda demokratije stvarna je istina, da su ukupno demokratske stranke iz tih izbora izašle oslabljene, i da su izbori pogodovali isključivo ekstremnim elementima koji su u tim izborima znatno pojačani. Jedina demokratska stranka, koja je u tim izborima ojačala, je Blumova socijalistička stranka. Ali i to je jačanje išlo na štetu radikalne stranke; dok je jačanje jednog i drugog ekstremnog tabora išlo na štetu svih demokratskih stranaka, bile one na ljevici, bile one na desnici.

Dogodjaji poslije izbora potvrdjuju nastavak i razvoj tog procesa, koji će ako se tome ne doskoči, — dovesti vrlo lako do dogodjaja i rezultata kao i u Španiji.

Kod nas, bar za sada. nije obrazovan slični politički savez; ali je u masama ubačena parola narodnog fronta, koja je već proizvela izvjesne rezultate. Ubačena je sa strane ljevičarskih ekstremista, pa je na izvjesan dio ulice proizvela opisanu zabunu, koja se može najbolje konstatovati iz parola koje se dnevno čuju: „za slobodu, za revoluciju, za Rusiju, za diktaturu proletarijata".

Dvanaesti je čas, da se demokratija trgne i shvati situaciju, naime, da je danas u svijetu došao najteži i najopasniji čas, da nikada kao danas, nije bila ugrožena sloboda ljudskog duha, te da je u ime i za obranu tog vječnog kultarnog i društvenog aksioma potrebita koncentracija svih lojalnih demokratskih grupa bez obzira na njihova posebna politička i ekonomska shvatanja; potrebito je, da takva jedna koncentracija povede bezkompromisnu teoretsku i političku borbu protiv svih mračnjaka, ispovjedača sile i nasilja.

Takva borba ima potpuno moralno i etičko opravdanje, jer je vodjena u ime i za slobodu ljudskog duha, a takva borba mora imati i imaće uspjeha.

S. A.

Primjer civilizovanoj Evropi

Sarajevska „Jugoslovenska pošta" objavila je ovih dana dokumenat dragocjene vrijednosti, objavila je faksimil akta komandanta Lovćenskog odreda 1914 godine. Mi ga prenosimo u cijelosti bez komentara, jer je nepotreban.

Akt glasi:

„Kraljevina Crna Gora, komanda Lovćenskog odreda, br. 261. Lovćen, 26 VII 1914 god.

C. K. Vojnom Komandantu, Kotor.

Spor Austro Ugarske Monarhije sa Srpskim Narodom prelazi u roku od šest sati po prijemu ovoga lista u otvoreno neprijateljstvo.

Pobuđeni smo osjećajima humanosti da Vam ovo stavimo do znanja, kako bi ste blagovremeno sklonili *sve neborce tj. žene, nejaku djecu, starce i bolesnike; a da ne bi stradala humanitarna i vjerska zdanja, izvolite ih obilježiti vidnim znacima za upustvo našoj artiljeriji.*

Komandant Lovćen. odreda
Generál Ađutant, Divizijar M. M"

Francuska zabranila rekrutovanje za Španiju

Pariz, 13 januara (r) Zakonodavni odbor parlamenta pretresaće u srijedu o zakonskom projektu koji je 21 decembra prošle godine podnio poslanik Debon (koji ne pripada narodnom frontu) a koji predvidja zabranu rekrutovanja Francuza za Španiju kao i zabranu svake propagande u tom cilju. Projekt predvidja izmedju ostalog da će svaki Francuz koji ode u Španiju, da se tamo bori, izgubi francusko državljanstvo.

Gering stigao u Rim

Rim, 13 januara. (r) Danas je u prestonicu stigao nemački ministar Gering sa gospođom. Na stanici ga je sačekao grof Ćano sa gospođom. U toku svog dvodnevnog boravka u Rimu g. će Gering održati više konferencija sa ministrom Ćanom, a zatim će nastaviti put za Napuli i otok Kapri.

Sv. Otac Papa se bolje osjeća

Vatikanski grad 13 januara. (r) Stanje bolesti Sv Oca kreće na bolje. Tokom današnjeg jutra Sv. Otac primio je u audijenciju svog državnog sekretara kardinala Pačelija koji mu je podnio referat. Zatim je primio kardinala Marijanija skojim je ostao u dužem razgovoru.

Bombardovanje Malage

Gibraltar 13 januara. (r) Jutros u zoru jedno odelenje nacionalističke flote bombardovao je Malago. Bombardovanje je u gradu nanijelo velike štete.

Stanovništvo nije se nadalo ovoj poseti, te je zavladala ogromna panika. Ljudi su u paničnom strahu počeli ostavljati grad i bežati u okolicu.

Dali je prilikom ovog bombardovanja bilo ljudskih žrtava nije poznato.

Materialne štete, prema vestima sa nacionalističke strane, mora da su ogromne. —

Na gatu u Alicantu

Sovjetski transportni brodovi dnevno dovoze ratni materijal i iskrcavaju ga u skladišta Alikantea. Medju transportima materijala vrlo su česti i transporti ljudstva koji se odmah prebacuje na madridski front.

Naša slika prikazuje momenat iskrcavanja.

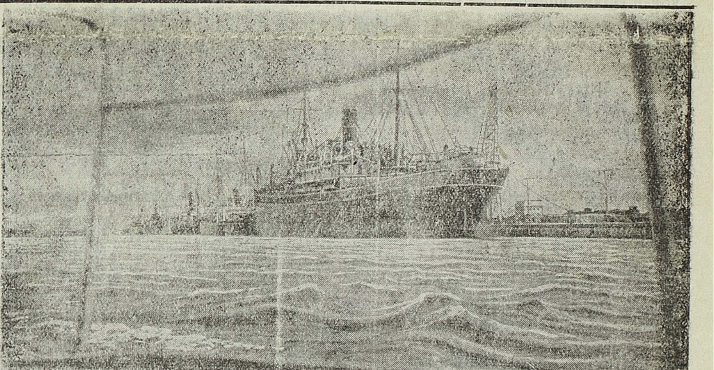

PRETPLATNICIMA !

Priložili smo čekovne uplatnice s molbom da ih se odmah upotrebi za šiljanje pretplate. Svakome starijem pretplatniku dostavilismo istodobno izvadak njegova dugovanja s molbom da što prije podmiri jer će inače najednom ostati bez lista te će morati snositi troškove parničkog postupka.

NA SREDOZEMNOM MORU

Od abisinskog konflikta je Sredozemno More manevarsko polje snaga velikih i malih država. Razvitak situacije za vreme abisinskog konflikta je pokazao važnost tog mora, koje zapljuskava tri kontinenta. Taj konflit je izgurao u prvi red i ujedno postavio protiv sebe interese Italije i Velike Britanije. Pitanje Dardanela i Bosfora, pokrenuto u vezi s ponovnim utvrđivanjem tih moreuza i prolazom flota crnomorskih država. Sada je u prvom planu konflikt u Španiji i sve što je s time u vezi.

U zategnutost oko Španije je upala vest o zaključenju „gentleman agreementa" u Sredozemnom Moru između Italije i Velike Britanije. Tekst sporazuma je javnosti već poznat. Njegova baza **priznanje današnjeg stanja u Sredozemnom Moru.** U svojoj suštini je to vrlo skroman sporazum, ali njegov značaj leži više u tome, što je bilo i jeste oko njega, nego u samom njegovom tekstp. Pre svega upadaju u oči dve stvari: zašto je Velika Britanija stupila u pregovore s Italijom baš sada, kad je čitave mesece (za vreme afričkih komplikacija) stalno odbijala ponudu Italije da pokrenu pregovore i zašto Italiji nije smetalo, što Velika Britanija odbija da priznaje italijansko carstvo, iako je Italija to priznanje ranije postavljala kao uslov za početak bilo kakvih pregovora? Odgovora poznavalaca mediteranih pitanja pokazuju, da se od abisinske afere situacija obeju zemalja znatno izmenila.

Pre svega što se tiče Velike Britanije treba poći od govora, koji je u svoje vreme održao ministar Idn u Bradfordu i koji se smatra kao dokaz, da Velika Britanija namerava da u sporazumu s Francuskom pokrene politiku velikih akcija u Evropi. Tada je Idn upozorio na to, da je svet suviše mali a da bi Engleska mogla ograničiti svoju aktivnost. Uporedo s time je došlo do znatnog naoružanja Engleske, što joj je dalo mnogo više snage, nego što je imala u vremenu abisinskog konflikta. Naročito se podvlači, da Engleska nij izbacila osam ratnih brodova, koje je prema vašingtonskom planu trebala da izbaci i to se dovodi u vezu sa željom, da ne oslabi svoju flotu u Sredozemnom Moru. Tome treba dodati izjavu francuskog ministra inostranih dela Delbosa da će Francuska staviti Engleskoj na raspoloženju svoju flotu, ako Engleska bude napadnuta. Engleska je dakle stupila u pregovore u momentu, kad je imala za sobom veću materijalnu snagu nego pre toga. Indirektno je to u spomenutom govoru potvrdio ministar Idn konstatacijom, da međunarodni položaj Engleske smatra danas za daleko jači nego pre godinu dana, to jest za vreme spora oko Abisinije.

Ti fakti nisu dakako ostali nepoznati italijanskoj politici. Naročito je jačanje anglo-francuskog sporazuma uticalo znatno u Italiji na formiranje nazora. Italijanska politika se vodi suviše realno, a da bi mogla lako prevideti posledice, koje bi za Italiju mogla imati neka komplikacija u Sredozemnom Moru. Italiji je potreban mir za njezin ekonomski konstruktivan rad (to je naglasio oficiozni list Giornale d'Italia), a danas posle osvajanja Abisinije joj je još više potreban slobodan put u Sredozemnom Moru nego ranije. Još više je postala zavisna od puta, koji vodi istočnim Mediteranom i Sueskim kanalom. To znači da je Italiji danas više nego ikada potreban sporazum, pa i saradnja s Engleskom. Zbog toga je Italija izjavila da situaciju u Španiji ne želi da iskoristi za svoje aspiracije, što je u vezi s anglo italijanskim sporazumom izazvalo povoljan utisak u Francuskoj. U okviru **tih italijanskih potreba spada i poboljšanje odnosa s Jugoslavijom uopšte i u Jadranskom moru specijalno.** U tom je, prema pisanju nekojih listova, igralo možda ulogu i izvesno razočaranje, koje je Italija doživela s Nemačkom u podunavskim pitanjima. U svakom slučaju se radi o pozitivnom prilogu evropskoj situaciji.

Nasuprot tome se u istočnom Mediteranu komplicirao odnos između Francuske i Turske zbog statuta tzv. Sandžaka Aleksandreta. Taj kraj pripada Siriji, koja je nekad bila turska, posle Svetskog rata je mandat nad Sirijom imala Francuska, a sada je kao i Libanon postala samostalna. U Siriji i Libanonu je pretežna većina Arapa, dok su u Aleksandreti Turci i zbog toga je taj kraj uživao izvesnu autonomiju. Arapi koji stoje vrlo oštro protiv Turaka, žele da taj sandžak potpuno pripadne Siriji, dok Turci opet žele da ostane SAMOSTALAN. Spor je u stvari između Turaka i Arapa, ali formalno između Turske i Francuske, s obzirom na njezin ugovor sa Sirijom. Turci stoje na stanovištu, da **nije u pitanju teritorijalna revizija. nego obezbeđenje prava turskog stanovništva sandžaka,** koja proizlaze već iz ranijih ugovora između Turske i Francuske. Dok francuska tvrdi, da kao mandatarska sila ne može ustupiti ni komadić teritorija Sirije, dotle Turci tvrde da sandžak već postoji kao samostalna teritorijalna jedinica. Stvar je u decembru iznesena pred Savet Društva naroda i još nije riješena. Sam spor nije tako značajan, ali događaji oko njega mogu izazvati **teškoće, koje bi mogle imati odjeka i u celokupnoj međunarodnoj situaciji.** Ne smemo naime zaboraviti, da Turska kao član Balkanske antante spada u sistem, čiji zadatak je i saradnja s Francuskom. Zategnutost između Turske i Francuske zbog Aleksandrete treba dakle vrlo pažljivo pratiti. S.

Rad Finansijskog odbora

Pretsjednik Finansijskog odbora Dr. Janjić vraća se sa Jadrana 18 ov. mj. Odmah poslije njegovog povratka sazvaće se sjednice Finansijskog odbora, koje će trajati i prije i poslije podne, kako bi se predlog budžeta u odboru što prije pretresao.

Konferencija JNS za Vrbasku banovinu

Banjaluka, 12 jan. U prostorijama hotel „Bosne" u Banjaluci održana je konferencija Jugoslovenske nacionalne stranke za Vrbasku banovinu. Na konferenciju su iz Beograda doputovali Vasa Jovanović, Vasa Glušac i Mustafa Mulalić. Osim toga bili su prisutni Jakov Lastrić i Dr. Franjo Nikić iz Banjaluke. Vaso Glušac istakao je u svom govoru potrebu reorganizacije JNS u Vrbaskoj banovini, a Mustafa Mulalić govorio je o hrvatskom pitanju.

POLITIČKI PREGLED

Kako agituju komunisti na selu

„Mlada Hrvatska" posvećuje akciji komunističkih agenata na selo članak u kome iznosi i ove komentare:

„U posebno poglavlje komunističke akcije u hrvatskim krajevima spada bez sumnje aktivnost komunističke propagande na selu, koja je u posljednje vrijeme naročito pojačana. Tu pojavu ne bismo mogli razumjeti, kad nam ne bi bila poznata nova taktika Kominterne, koja je usvojena na prošlom kongresu. Kad nam je poznato, kako se komunistički ideolozi negativno odnose prema selu i seljaku (za kojega kažu da ima neobično jak buržujski nagon zato što voli svoju zemlju), kad znamo, na kako bezdušan način uništavaju boljševici milijune ispaćenih ruskih seljaka, kad znamo što su sami osnivači komunističke internacionale govorili za seljaka, onda moramo zaključiti da se tu ne radi o nekoj ideološkoj preorijentaciji, nego da je taj preokret u držanju komunista prema „bratu seljaku" čisto taktičke prirode.

Ne možemo vjerovati tobožnjoj evoluciji komunizma, jer dobra je ona narodna: „Vuk dlaku mijenja, ali ćudi nikada". Ideološki začetnik komunističke teorije i propovjednik diktature proletarijata Židov Karlo Marks kaže za seljake doslovce ovo:

„Seljak je posebna klasa barbara, koja stoji na pola izvan ljudskog društva, a koja spaja svu surovost primitivnih društvenih oblika sa svim mukama i nevoljama civiliziranih zemalja".

Zloglasni tlačitelj ruskog naroda i bezdušni crveni diktator Vladimir Uljanov-Kenjin mrzio je iz dna svoje duše seljake, pa se nije žacao to i otvoreno priznati. On kaže:

„Mrzim seljake! Seljaci predstavljaju sve ono što prezirem: prošlost, vjeru, tradiciju i manuelni rad. Htio bih da nestane i posljednji seljak".

Predaleko bi me to odvelo, kad bi htio potanko analizirati odnos komunističkih ideologa prema seljaštvu, ali jedno treba podvući:

mržnja, strahovita mržnja prema seljaštvu je osnovna crta čitave komunističke politike, jer je seljak najveća zapreka ostvarenju programa posvemašnje kolektivizacije.

Zato seljaka treba izbrisati iz marksističkog rječnika. Seljak mora nestati, a da nestane treba mu oduzeti zemlju i učiniti ga beskućnikom, proleterom. I u tome su, mora se priznati, sovjetski vlastodršci dobrano uspjeli.

U isto vrijeme dolaze „crvena braća" na selo, nabacuju se frazama o „demokratiji i jedinstvenoj fronti radničke i seljačke klase." Oni obasipaju seljaka obećanjima o „jednakosti i slobodi", a u isto vrijeme prešućuju kolektivizaciju, jer znaju da seljak ne bi nikad dopustio da mu se oduzme njegova zemlja. Oni se uvlače podlo u seljačke gospodarske i političke organizacije i kao farizeji rade na propasti tih naših organizacija".

Sastanak dr. Behmena i dr. H. Krizmana

„Vreme" javlja iz Varaždina:

Prekjuče je boravio u Varaždinu g. Šefkija Behmen, ministar bez portfelja u pratnji svoje supruge. On je otseo u hotelu „Novak". Za vreme svog boravka u Varaždinu g. dr Behmen je posetio dr Hinka Krizmana bivšeg ministra s kojim se zadržao duže vremena u razgovoru.

Oko „sporazuma"

„Obzor" u izveštaju o političkoj situaciji, izmedju ostalog, konstatuje:

„Prvi službeni dodir izmedju dra Mačeka i predstavnika vlade očekuje se za polovicu ovog mjeseca, kad se predsjednik vlade dr Stojadinović vrati iz inozemstva. Obzirom na poznata različita stanovišta SD koalicije i JRZ o sadašnjem Ustavu te proceduri, kako da se dodje do sporazuma, odnosno političkih promjena, **ne očekuje se, da bi predstojeći razgovori završili sporazumom koji bi riješio sva postojeća politička pitanja.** Time ne računaju naravno ni interesirane stranke, koje znaju za poteškoće, koje treba prebroditi. Medjutim se misli, da bi se moglo doći do **sporazuma o pojedinim pitanjima,** koja mogu indirektno utjecati povoljno na konačan sporazum. **Ne treba očekivati brz razvoj političke situacije.** Važno je naravno, kako će se držati beogradska Udružena opozicija prema razgovorima izmedju SDK i JRZ.

Medjutim čini se, da u beogradskoj Udruženoj opoziciji ima ljudi koji nisu ni malo oduševljeni skorim razgovorima izmedju dra Mačeka i pretstavnika vlade odnosno JRZ. To je dao prilično jasno naslutiti i g. Milan Grol u svojoj nekidašnjoj izjavi, kao što smo to konstatirali. Jučerašnji pak sastanak u Beogradu srbijanskih odnosno srpskih zastupnika, izabranih na listi dra Mačeka na kojem se raspravljalo, da li da se ide u skupštinu ili ne, potvrdjuje, da u grupama beogradske Udružene opozicije postoji neko previranje. Momentano nije donijeta konačna odluka, ali će se nastaviti sa razgovorima. Hoće li sva sedmorica zastupnika, koji su prisustvovali tom sastanku, a medju kojima je bio i dr Dragoljub Jovanović, ili samo nekolicina njih ući u skupštinu, nije važno. Mnogo je važnije, da je do tog sastanka uopće došlo, te da je održan na poziv zemljoradničkog zastupnika Jovana Zdravkovića.

S općeg političkog gledišta će pak nesumnjivo ulazak ovih zastupnika u skupštinu pojačati položaj vlade dra Stojadinovića. Vjerojatno je, da će njihov ulazak u skupštinu biti jedan argumenat više za tvrdnju o radnoj sposobnosti sadašnje skupštine, te će prema tome njen život biti produljen".

Zakletva novih jugoslov. biskupa

Prema čl. 4 Konkordata svi nadbiskupi, biskupi i biskupi-koadjutori sa naslednim pravom polagaće pred Nj. V. Kraljem Jugoslavije, pre stupanja na dužnost, zakletvu sledećeg teksta:

„Zaklinjem se i obećavam pred Bogom i Svetim Evanđeljima, onako kao što dolikuje jednome biskupu, da ću ostati veran državi Jugoslovenskoj, Nj. Velič. Kralju Jugoslavije i Njegovim zakonitim Naslednicima, i da ću poštovati i učiniti da moje sveštenstvo poštuje, u potpunoj lojalnosti, Kraljevsku vladu. Zaklinjem se i obećavam, sem toga, da neću uzimati učešća ni u kakvoj radnji ili savetovanju, koji bi bili upereni protiv nezavisnosti, jedinstva ili interesa Kraljevine Jugoslavije, ili protiv javnog poretka. Neću dopustiti da potčinjeno mi sveštenstvo učestvuje u takovim radnjama. Imajući na srcu dobro i interese države, ja ću se truditi da od nje otklonim svaku opasnost koju bih video da joj preti

Osnovana
1907. godine
BANKA I ŠTEDIONICA
d. d.
KRAPINSKE TOPLICE
Filijala u ZAGREBU
Martićeva ulica 27.
PRIMA upise na obročne tjedne ŠTEDNJE
uz vrlo povoljno ukamaćenje! U vezi sa
BESPLATNIM OSIGURANJEM
PODIJELJUJE ZAJMOVE
državnim, samoupravnim činovnicima i službenicima, oficirima, narednic., penz.
privatnicima i t. d.
Za sve upute obratite se izravno na zavod.

Šibenik - GRADSKE VIJESTI - Split

RADJEVNA DELATNOST U ŠIBENIKU

u prošloj godini

Šibenik, 13 januara

Kroz prošlu 1936 godinu gradjevnā delatnost u Šibeniku znatno se pojačala Većinom radnje izvođene su privatnom inicijativom samih građana, bez državne pomoći.

U prošloj godini izdano je 90 građevnih dozvola od Gradskog Poglavarstva. Izdane su dozvole za 2 trokatnice, 4 dvokatnice, 18 jednokatnica, 25 prizemnih zgrada za stanove, gospodarske zgrade i staje, sve novogradnja. 20 dozvola za nadogradnje i 21 za manje popravke i preinake stanbenih zgrada.

Svi ovi rādovi izvedeni su sa kapitalom od cca 4.500.000 D. koje su šibenčani uložili u zgrade.

Država je kroz prošlu godinu izgradila raprezentativnu zgradu Realne gimnazije sa sumom od 6,500.000 Din, te zgradu carinarnice u vrednosti od oko 2,600.000 Din.

Prema ovome u prošloj godini izvedeno je građevnih radova sa sumom od cca 14,000.000 Din. Radovi u 1936 premašili su one iz 1935 g. za čitav milion dinara. Izgleda da ljudi vole svoj novac ulagati u zgrade, koje im i ako u maloj meri, rentiraju, nego li kod pojedinih novčanih zavoda, gde im može novac da se zaledi, te mesto dobitka — je gubitak.

Dobro je što se gradi, jer grad sa novogradnjama dobiva moderniji izgled i konfor u stānovima, u čemu Šibenik mnogo zaostaje.

U sāmom gradu nemogu se izvoditi velike promene, ali kućevlasnici mogu barem da preudese stanove i dadu im potreban konfor, koji je neophodan u današnje doba. Kupatila i ostale nusprostorije retkost su u starijim kućama, premda uz jedan minimalan potrošak moglo bi se sve instalirati i zādovoljiti potrebama stanara.

Sigurno je da će sami kućevlasnici uvideti ovaj nedostatak, pa je nade da počmu već jednom sa preuređivanjem stanova. (g)

Regulacija obale

Radnje koje se vrše oko preuređenja obale u jeku su. Obala ispred nove i stare carinarnice izraditi će se u betonskim pločama sa slojem od granitnog tučenca. Tračnice na obali imaju se potpuno regulisati i međuprostor ispuniće se i izraditi iz granitnih kocaka, tako da će biti nivelirane sa ostalim delom obale.

Dio pokraj stare carinarnice ostati će na istoj visini na kojoj je i danas. Tu će se samo kānal, koji je nastao podizanjem obale, popločati kamenim pločama.

Uzdužni kanal biti će pripojen odvodnom kanalu put mora.

Ovi rādovi na obali iznose 300.000 dinara.

Popravak rubnog kamena na obali kojeg se ima na mnogim mestima izmeniti, izvesti će Direkcija Pomorskog saobraćaja u svojoj režiji.

Uređenje Splitskog puta iznosi 420000 Din, a put M. Tyrša 450000 Din.

Sa uređenjem ovih dvaju puteva i regulācijom obale Šibenik će mnogo dobiti na izgledu i lakšem odvijanju trgovačkih poslova.

Obala će moći da primi mnogo više materijāla i da lakše bude sa ekspediranjem istoga.

Pri dolaženju parobroda da krcaju ili iskrcavaju tovar osećala se je velika potreba slobodnog prostora ili slobodnog odvažanja i dovažanja materiāla. Sa ovim preinakāma rad će se mnogo lakše, brže i tačnije odvijati. (g)

Bokeška slava

Po tradicionalnom običaju i ove godine proslaviti će bokelji u našem gradu dan sv. Trifuna zaštitnika Bokeške mornarice.

Pozivaju se svi bokelji nastanjeni u nāšem gradu na sastanak radi dogovora o proslāvi.

Dogovor će se održati u kancelariji g. Mr. Ph. Bože Miloševića u četvrtak u 19 sati.

O katastrofi „Ubertasa"

Potankosti o sudaru dvaju talijanskih pārobroda još fale. Usled velike pomrčine i nevremena došlo je do sudara. Parobrod „Morea" udario je pramcem u levi bok parobroda „Ubertas" i polupao mu čamce za spasavanje, te otvorio veliku rupu u koju je prodrla voda tako da je „Ubertas" kratko vreme posle sudara potonuo.

Računa se da je šteta ogromna — nekoliko miljona dinara.

Prilike u Vatrogasnoj četi u Splitu

U vatrogasnoj četi od oduže vremena vladaju nesnosne prilike i nezadovoljstva medju članstvom, a u čemu imade više razloga. Radi takovih prilika postavijen je kāo pretstavnik vojske jedān viši oficir, ā nije isključeno da i druge vlasti pogledaju malko dublje.

Pored ing. Lukasā, Kleina i Bulića u Vatrogasnoj četi podneli su i ostali članovi ostavke.

Veli se, da je rāzlog ostavkāma to, što je momčad od uprave tražila da se održi večera na Silvestrovo, i zbog tobože slabog financijalnog stanja društva. Kako ovo društvo stoji pred svojom godišnjom skupštinom, vjerujemo da će člānstvo sa puno ozbiljnosti kao i shvaćanja momenta znati da dade svoje po- putem, koji su mu stari puntari postavili i to bez koristi i slave, naime bez mjesečnih honorara i dekorisanja samih sebe. (ć)

☐ UČESTALI POŽARI. Posljednjih dana nije bilo skoro dana, a da se negdje nije pojavio požar. Uvjek su bili pozvani vatrogasci, koji su na vrijeme stigli i sve požare u zametku ugušili. Našim vrijednim vatrogascima pripāda svako priznanje. (ć)

☐ OTRAG par dana umro je u sanatorijumu u Beču poznāti splitski veletrgovac g. Gustav Paschkes. U nedjelju je izvršen pogreb pokojnika, uz veliko mnoštvo prijatelja. Ucviljenoj obitelji naše saučešće.

Gl. godišnja skupština Sokolskog društva Split

Split, 13 januara

U nedjelju, u Sokolskom domu, održana je gl. godišnja skupština splitskog Sokolskog društva. Brojno posećenu skupštinu otvorio je brat starosta Bonifacije Kalebić, zahvalivši se na odazivu i pozdravivši ih bratskim sokolskim pozdravom.

Zatim je brat Mrkić, potstarosta, u dužem i značajnom govoru izneo svrhu i cilj sokolstva uopšte, iznevši dosadašnje uspehe vel. slavenske sokolske misli do sada i naglasivši da će se tim radom nastaviti još većim marom i sokolskom požrtvovnošću.

Nakon njegova govora počelo se sa podnašenjem tajničkih, blagajničkih i ostalih izveštaja, kojom je prilikom došlo do dobronāmerne kritike i diskusije, iz koje je na koncu proizašāo i uvideo se težak, predan i požrtvovan rad sokolske uprave na saniranju i uredjenju društvenih potreba. Pošto je vreme bilo podmaklo, prešio se na biranje uprave, da se sa neobjavljenim izveštajima i ostalim tačkama dnevnog reda nastavi u sredu večer.

Uprava je birana jednoglasno na čelu sa starostom Kalebićem, sa manjim izmenama od prošle, te joj je aplauzom prisutnih izraženo priznanje i zahvalnost na predanom sokolskom radu. (c)

Uspela priredba Narodne ženske zadruge

Jugoslovenske žene grada Splita već dugi niz godina jednim retkim i divljenja savršenim marom i brigom neumorno rade u Nar. Ženskoj Zadruzi na podizanju nac. svesti naše ženske mladeži, socijalnom, humanom i kulturno-prosvetnom polju.

Taj njihov rad zaslužuje svako priznanje i treba ga istaći, kao i preporučiti svim ženama-jugoslovenkama našega grada, da shvāte značajni i korisni smisao postojanja Ženske Zadruge, da se u nju upišu i da deluju u pravcu socijalnog, nacionalnog i kulturnog preporoda naše Otadžbine.

U subotu večer u foyeru Nar. Kazališta Nar. Ženskā Zadruga priredila je nadasve uspeli Koncerat sa plesom u počast Rodjendana Nj. V. Kraljice Marije-Majke.

Ta zabava na posetioca mogla je samo da ostavi neizbrisive momente, gde je u odličnom raspoloženju moglo da se vidi ogroman broj naših lepih narodnih nošnja, te naše narodne odiike, kojoj se divi celi svet.

Program priredbe izveden je odlično. Nakon otpevane drž. himne zbor Nar. Ženske Zadruge otpevāo je pod dirigovanjem dirigenta g. Borisa Papāndopula ā uz klavirsku pratnju gdje Estelė Kuzmanić-Ivić nekoliko narodnih pesama. Svojom pevačkom produkcijom istakla se gdja Vesela Ćaleta i g. Petar Marković, a na violini prof. T. Dukes. Na klaviru pratio je g. Papandopulo.

Zabava je potrajala do kasno, uz neobično raspoloženje i sa uspehom. (p)

U Splitu se širi tuberkuloza

Jedna od najkobnijih bolesti ovog veka — tuberkuloza nailazi i u Splitu na vrlo pogodan teren. Premā podacima Dispanzera za grudne bolesti kroz 1936 pregledano je 7.055 osoba. U svrhu lečenja bilo je kroz to vreme dano 2.122 pneumotoraksa (prošle godine 1.543). U lečilišta i bolnice upućeno je 140 osoba. Koncem 1935 dispanzeru je bilo prijavljeno 267 bolesnika sā otvorenom tuberkulozom dok se je taj broj koncem 1936 popeo na 301 osobu. Dispanzer je izdao i izdaje bakalareva ulja, pljuvačnica, posećuje ih, a neki se nalāze po lečilištima i bolnicama van Splita. Kroz 1936 umrlo je u Splitu 68 od tuberkuloze.

Potreba pāviljonā za tuberkulozne u Splitu istaknutā je više puta, a ona sada obzirom na širenje te bolesti, postaje veoma aktuelna i neminovna. (c)

☐ VIJANJE ZASTAVA PRIGODOM RODJENDANA NJ. VEL. KRALJICE MARIJE. Svake su se godine prigodom rodjendana naše Kraljice vijale zastave, a što ni ove godine nije izostalo, ošim na to već običajnim radnjama, a i partijskim nekim čitaonicama. Upalo je pako u oči ove godine da zastave nijesu vijale razne crkve, sjemenište a i sam Zadružni Savez koji vapije za pomoć iz Beograda. (ć)

☐ ZA VELIKI GUSAROV PLES vlada u redovima gradjanstva već sada znatan interes. Na programu nalazi se kompletni revijski repertoar mladog i talentiranog pjevača Tina Rossi-a. Na Gusarovom plesu, bez sumnje naći će se svi najelitniji krugovi našega grada i zato unapred može se predvideti uspeh tog plesa, za kojeg se nastoji sa strane uprave Gusara uz moralne i materijalne žrtve, da posetioce u punoj mjeri zadovolji. (c)

☐ SPLITSKE GLAZBE. U Splitu postoje tri glazbe naime: sokolska, željeznič̄arska i vatrogāsnā. Sokolska, koja inače služi samo za društvene svrhe lijepo napreduje, željezničarska takodjer, dok vatrogasna radi prilika u društvu ne pokazuje napredka, ali uz dobru volju muzičara, koji su svi bez iznimke dobrovoljni i dapače članarinu plaćaju, ima nade da će po godišnjoj skupštini ipāk imati vidnih uspjeha. Mjesto kapelnika pri ovom društvu pokriva bez ikākove nagrade g. Andjeo Činoti, koji je glazbu znao da održi na visini. (ć)

☐ OVOGODIŠNJI PLESOVI NACIONALNIH DRUŠTAVA prama pripremama izgleda da će biti bolji od prošlih godina, a svi će se da održe u svim prostorijama Sokolskog Domā. Biće nadasve veličanstveni plesovi Sokola kao i S.P.D. „Zvonimir". (ć)

☐ PROIZVADJAČKO—POTROŠAČKA ZADRUGA osnovana je prošlih dana u selu Podstrana kod Omiša, a zatražila je članstvo kod Primorske Centrale proizvadjačkih i potrošačkih zadruga u Splitu kao novog revizionog saveza žadruga u Dalmaciji. Imā nade da se u najskorije vrijeme osnovati više ovakovih zadruga na primorju. (ć)

☐ SOKOLSKI DOM U KAŠTEL—SUĆURCU kod Splita podignut je sa samim žuljevima i radom članstva, te pruža jednu divnu sliku sokolskog shvatanja i dužnosti. Zgrada još nije dovršena u cjelosti, jer još fāle razni interni radovi, koje članstvo na svoju žalost ne može da dade. Ima nade ipak da će pozvani to uvidjeti i svojom pomoću dati vrijednim sućuranima one priznanje, koje ga zbilja i zaslužuju. (ć)

☐ **ADVOKAT Dr. JOSIP BARBIERI u Splitu preselio se je i otvorio Kancelariju u HRVOJEVOJ ulici 8/II. Tel. 3 25.** 4—3.

MALA KRONIKA

Ana Maj Vong vratila se u domovinu

Poznatа kineska glumica Ana Maj Vong odbila je sve ponude koje je dobila u Holivudu i vraća se u svoju domovinu Kinu zbog nostalgije za domovinom gde misli i ostati Film potpuno napuštа.

Knjige i časopisi

Bogdan Krekić: Radnički štrajkovi u 1936 g. izdao Centralni sekretarijat radničkih komora u Beogradu. Na ovu interesantnu publikaciju osvrnućemo se opširnije u narednom broju.

Grafička revija, Zagreb, za decembar 1936 u svojoj odličnoj opremi, posvećena je ulozi grafičarskih radnika ca u velevlasti sveta — štampi. U ovom se broju nalaze vrlo interesantni članci o razvoju našega novinstva obzirom na grafičku struku.

Pacifistički broj časopisa „Anali“, Izašao je iz štampe novi broj mjesečnog časopisa „Anali“, koji je u cijelosti posvećen pacifizmu. List je pod pacifističkom parolom „Nie wieder Krieg“ dao jedan izbor pacifističke literature od prominentnih pisaca. U sadržaju se izmedju ostalog nalazi: B. Vračarević: „Nie wieder Krieg!“; Dr Sigmund Fred: Zašto rat?; S. M. Štedimlija: Da li je Nitsche ideolog rata?; Dr Željko Lederer: Pacifizam u historijskoj perspektivi; W. G. Carlton Hall: Bezakonje rata; Naročito je interesantna reportaža čuvenog poljskog publiciste Konrada Wrzova „Kad će biti rata?“ — u kojoj talentirani novinar opisuje svoje utiske u krajevima koje je opustošio svjetski rat. Zanimljiva je i duhovita pasaža iz pacifističke komedije Ernssta Tollera: Dolje mir!“. Miroslav Feldmann dao je jednu dobru pjesmu iz svoga ciklusa „Ratna lirika Angelo Cerkvenik nastavlja sa svojim romanom o ratnom zarobljeniku, koji i zaziva sve više interesа. „Anali“ izlaze redovno svakog mjeseca. Cijena u knjižarskoj prodaji je Din 5. Dobija se u svakoj boljoj knjižari i trafici ili direktno kod: Uprava „Anali“, Zagreb, Kraljice Marije 17. II.

Mandalina

Sokolsko društvo Mandalina održaće svoju glavnu godišnju skupštinu u nedjelju 24 siječnja u 9 sati u dvorani novog doma. Uz običai dnevni red posebne su točke: Izvještaj odbora za gradnju doma i Svrha Sokolske Petrove petogodišnjice i preuzete dužnosti uprave. Mole se članice i članovi, da svakako dođu i na vrijeme.

Bilo je javljeno da će mandalinski Soko održati društveni ples na 6 veljače. Ali kako je za 6 II svoj ples odredio i šibenički Soko, to je uprava mandalinskog Sokola zaključila da svoj ples priredi na 1 veljače kako sokolski plesovi ne bi jedan drugomu smetali.

Za ples mandalinskog Sokola 1 veljače u toku su priprave. Ovo će biti prvi društveni ples u novom domu.

Komiža

Male vijesti

Potopljeni motor. U oči božićnih blagdana nepoznato lice bilo je potopilo motorni brod. Neko vreme tragalo se — ali bez uspeha. Sumlja pala je na nekog stranca — i istragom se ustanovilo da je on. Motorna lada pronađena je i dignuta sa dna mora. Komižani su zadovoljni i mirni da ova ljaga nije pala na njih (h)

Vodovod. Pred neko vreme bio je sagrađen u Lokvici depo za sakupljanje žive vode. Sad se postavljaju po mjestu cijevi, pa će kroz kratko vreme i to biti gotovo. Tim će Komiža imati ne 4 mjesta vodu i to: Škar, Mirić, Laz i pri Zuanića. Ipak je ovo uradila „Jugoslavija! (h)

Božićni blagdani. Ove godine božićni blagdani prošli su mirno i nije hvalа Bogu bilo ništа ružna. Samo od svete Kate — nekako stvari ne idu najbolje. Općina ne vije nikako državne zastave a tako ni Jugosl. čitaonica, pa ni crkva — a još manje hrv. kat. akcija. Ljudi daleko žive od centera — pa ne vidi dalje očiju. Zaludu vam sve - Jugoslavija je tu sa Dinastijom Karađorđevića - a doseljenici neka idu u svoja mjesta - a pokršteni čivuti u Palestinu - pa će otok Vis biti opet onaj - koji je uvijek bio SLAVJANSKI. (h)

Zasedanje suda u Adis Abebi

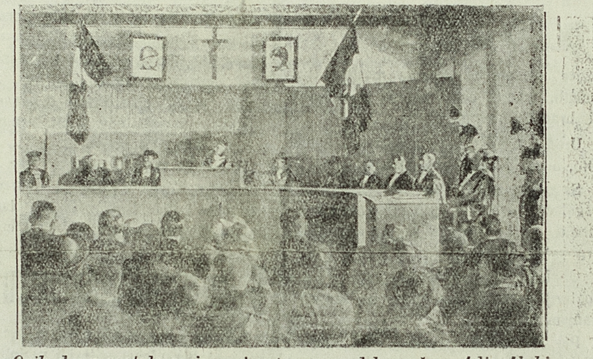

Ovih dana sastalo se je prvi put novo sudsko veće u Adis Abebi. Naša slika prikazuje pogled na dvoranu glavnog sudišta za vreme zajedničkog svečanog zasedanja Državnog tužioštva i porote. Na zidu vide se slike g. Musolinia i italijanske zastave.

Plavojke u opadanju

Jedan profesor biologije u Kembridžu ustanovio je da su žene sa plavom kosom manje otpornije prema mnogim bolestima. Naročito brzo podležu bolestima organa za disanje. Prema tome plavke su stalno u opadanju, jer zbog neotpornosti stalno izumiru.

MALI OGLASNIK

Do 15 riječi D. 6, svaka daljnja reč 50 p.
(uvrštava se najmanje 2 puta)
Priopćeno po retku D 10 — Oglasi po tarifi

KUPUJEM Bankovne knjižice, Zlato i Briljante. „Nakit“ posredovanje za nabavu zajmova, Split — Krešimirova 3

Stampani su novi formulari: MOLBA ZA SMANJENJE DUGA — za molbe koje se upućuju Sreskim sudovima.

Formulari — tiskanice mogu se dobiti za cijenu od 1.- din. po komadu kod Tisk. E. Vitaliani i Sin Šibenik.

Stalna i dobra zarada!
Traže se spretne osobe voljne preuzeti raznašanje lista pretplatnicima po kućama. Ponude sa referencama iz Šibenika i Splita na upravi lista izravno.

Prodaje se novogradnja u gradu, tri sprata sa prostranim teracama, prizemlje i visoko podkrovlje te velika bašća, vrlo lijepi prometni položaj podesno za svaku svrhu kao stanovanje, industrija, hotel restauracija ili koji zavod. Cijena umjerena, uvjete vrlo korisne. Informacije u upravi.

Kupujem čamac srednje veličine, jedrilicu. Ponude na upravi lista pod „čamac“.

Izgubljen je jedan račni sat na c noj vrpci. Budući je draga uspomen moli se poštenog nalaznika, da ga u nagradu preda uredništvu lista.

„ILS“ INDUSTRIJA LIJESA
TVORNICA SANDUKA - SIBENIK
Skladište svakovrsnog materijala. Prodaj na veliko i malo uz najpovoljnije dnevn cijene i uvjete. Telef. br. 30.

JAVNA ZAHVALA

Prilikom smrti našeg neprežaljeno sina

Veljka

ovim putem zahvaljujemo svima, koji s nam pomagali za vrijeme njegove bolesti, a naročito svima onima koji su g ispratili do vječnog počivališta.

Ožalošćena obitelj MRAVA

Crna ruža

Jednom kalifornijskom vrtlaru uspjel je poslije dugog vremena da odgoji crn ružu, što je izazvalo ogromnu senzacij Medjutim, neki Stroh u američkom grad Atici objavio je da mu je uspjelo da p slije dugogodišnjeg truda i strpljenja og njeguje takve ruže da je prošle sezon imao 4 hiljade ružinih cvjetova bez trnj

PODLISTAK

Pisma o našim stvarima

Advokat sam po starom zanatu
Ali k' tome i vješt diplomata
Da pribavim dosta klienata
Na svačija ja sam kuco vrata.

Od kada ti žarko Sunce grane
Klanjam ti se na sve četir strane
Savijam se i ljubim ti ruke
Bez razlike svakom kadim skute

Po naravi sam ti egoista
U politici oportunista
U prvo vreme bijah radikal
Pa postadoh zatim demokrat

Vješt okretan i vrlo sam bistar
Nado sam se postati Ministar
Al kad tu ne napravim karijeru
I njima sam voltao bandijeru

Računa sam Agrarna Reforma
Donjet će mi posla mnogobrojna
Obratih se ralu i opanku
I u zemljoradnu stupih stranku

I moje me ne izdaše nade
Taj gešeft mi dosta posla dade
Zgradih kuću pokupih dućane
Osigurah moje stare dane

I sad mi je do časti i slave,
Da me potomci ne zaborave
Pa bi želi postati poslanik
Ban Ministar Kraljev Izaslanik

Stoga opet mjenjatću bandijeru
Kod Mačka ću napravit karijeru
U Zagrebu me dobro ne poznadu
Pa na lijepak lako da mi padu

Jer u Splitu nelle alte sferè
Poznaju me ko sette bandiere
U Splitu sam proigrao karte
Ne pale mi moje stare varke

Treba stoga da ja sklonim Paška
Da otide kod našega Mačka
Da g' uvjeri da sam o anata
Najvrsniji ovde diplomata

Da sad čitam povjest Staru Grčku
I svu kulturu Rimsku i Prusku
A govornik? Ča treba govorit
U skupštini svakog ću oborit

Da govori mi lakše teku
Naruči sam cjelu biblioteku
Učim Demostena Cicerona
Machiavella i starog Katona

Njih citiram svakom vani
I za stolom u Central kavani
Mojim znanjem svima imponiram
Kad klasike gornje ja citiram

Govore sipljem ko iz rukava
Nema li tom nigde meni para
U Financam majstor sam ja pravi
Ko takovog svak me danas slavi

A o mojoj kad se radi stvari
Slovim ko veliki specijalista
Vrijedim više nego drugi trista

Kao pravnik ja sam sila
Koju nije nadkrilila
Nikakova pravna glava
Pa ni ona Papinjana

Kad ne grmi junak sam ti pravi
Ne bojim se sablje ni pušaka
Pa ni samog Kraljevića Marka

Kad zagrmi ja ti se povlačim
Ne tobože što se strašim
Već što hoću biti miran
Jer se bojim biti interniran

Ako mi Paško ne isposluješ
Da ja ovako spreman i bistar
Ne postanem bar Finan. Ministar
Zadajem ti tvrdu moju viru
Da ću opet mijenjati bandiru

Jer Boga mi samnom nema šale
Preći ću opet u Radikale
I tamo će naša mila
Hrvatska nam domovina
Izgubiti vjernog sina

Jugoslovenski bako

Direktor: HAMILKAR VITALIANI — Glavni i odgovorni urednik: BRUNOSLAV J. LORINI — Štampa: Tiskara E. Vitaliani i Sin, Šibenik — Plativo i utuživo u Šib